

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 1Tdo/25/2024                   |
| Identifikačné číslo spisu: | 7120010332                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 15.05.2024                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr. Martin Bargel            |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2024:7120010332.1 |

## UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudcov JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a JUDr. Emila Klemaníča na neverejnom zasadnutí konanom 15. mája 2024 v Bratislave v trestnej veci obvineného B. Y. pre obzvlášť závažný zločin vraždy podľa § 145 ods. 1 Trestného zákona a iné, o dovolaní obvineného proti rozsudku Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 8To/16/2023, z 18. mája 2023 takto

### rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného B. Y. o d m i e t a.

### Odôvodnenie

Rozsudkom Okresného súdu Košice I, sp. zn. 10Tk/1/2020, zo 4. júna 2020 (pozn. opravným uznesením Mestského súdu Košice z 13. novembra 2023 bola opravená len zrejma nesprávnosť týkajúcej sa poškodenej) bol obvinený B. Y. uznaný za vinného v bode 1/ zo spáchania prečinu krádeže spolupáchateľstvom podľa § 20 Trestného zákona k § 212 ods. 1 písm. b) Trestného zákona a prečinu poškodzovania cudzej veci spolupáchateľstvom podľa § 20 Trestného zákona k § 245 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona a v bode 2/ z obzvlášť závažného zločinu vraždy podľa § 145 ods. 1 Trestného zákona, ktorých sa dopustil na skutkovom základe podrobne rozvedenom vo výrokovej časti označeného rozsudku.

Za to bol obvinenému B. Y. uložený podľa § 145 ods. 1, § 47 ods. 2, § 41 ods. 1, § 38 ods. 4, § 37 písm. m), písm. h), písm. f) Trestného zákona úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 25 (dvadsaťpäť) rokov. Podľa § 48 ods. 3 písm. b) Trestného zákona bol zaradený na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon s maximálnym stupňom stráženia. Podľa § 60 ods. 1 písm. a) Trestného zákona bol obvinenému uložený trest prepadnutia vecí - bukovkej metrovice a podľa § 76 ods. 1 Trestného zákona a § 78 ods. 1 Trestného zákona mu bol uložený aj ochranný dohľad vo výmere troch rokov a podľa § 73 ods. 2 písm. d) Trestného zákona ochranné protitoxikomanické liečenie ústavnou formou.

Podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku bola obvinenému zároveň uložená povinnosť nahradiť škodu poškodeným Š. C. a I. C. vo výške 1 706,10 eur (náklady spojené s pohrebom) a každému z nich 14

500 eur (nemajetková ujma), pričom podľa § 288 ods. 2 Trestného poriadku boli obaja poškodení so zvyškom nároku na náhradu škody ohľadom nemajetkovej ujmy odkázaní na civilný proces. Zároveň bola obvinenému uložená povinnosť nahradiť škodu poškodenej strane - G., vo výške 1 492,43 eur a poškodenej strane - Q., vo výške 2 817,27 eur.

Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd rozhodujúci na podklade odvolaní obvineného a prokurátora, rozhodol uznesením, sp. zn. 6To/56/2020, zo 17. septembra 2020 tak, že ich podľa § 319 Trestného poriadku zamietol ako nedôvodné.

Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal obvinený prvé dovolanie 25. júla 2022 (č. l. 1407 - 1416). Najvyšší súd rozsudkom pod sp. zn. 5Tdo/64/2022, z 9. februára 2023 zrušil uznesenie Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 6To/56/2020, zo 17. septembra 2020 a prikázal mu, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

Po rozhodnutí dovolacieho súdu z 9. februára 2023 Krajský súd v Košiciach na podklade odvolaní obvineného a prokurátora rozsudkom, sp. zn. 8To/16/2023, z 18. mája 2023 rozhodol tak, že podľa § 321 ods. 1 písm. d), ods. 2 Trestného poriadku zrušil rozsudok Okresného súdu Košice I, sp. zn. 10Tk/1/2020, zo 4. júna 2020 vo výroku o treste odňatia slobody a spôsobe jeho výkonu a podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku, § 145 ods. 1, § 47 ods. 2, § 41 ods. 2, § 36 písm. l), § 37 písm. f), § 38 ods. 2 Trestného zákona sám rozhodol tak, že uložil obvinenému úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 25 (dvadsaťpäť) rokov. Podľa § 48 ods. 3 písm. b) Trestného zákona zaradil obvineného na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu s maximálnym stupňom stráženia. Podľa § 319 Trestného poriadku zamietol odvolanie prokurátora.

Obvinený B. Y. podal prostredníctvom obhajcu proti rozsudku odvolacieho súdu druhé dovolanie, a to s poukazom na dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku [zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu], § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku [bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby, alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa] a § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku [rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť]. V nadväznosti na tieto dôvody dovolania obvinený v zmysle § 374 ods. 3 Trestného poriadku napadol aj konanie na súde prvého stupňa, keďže vytýkané pochybenia neboli napravené v konaní o riadnom opravnom prostriedku.

V súvislosti s uplatnenými dovolacími dôvodmi obvinený v podstate namietal:

„Každému objektívnemu pozorovateľovi musí byť zrejmé, že v mojom prípade došlo k porušeniu garantovaných práv a zásad spadajúcich pod právo na spravodlivý proces, a to najmä právo na obhajobu, právo na nestranný a spravodlivý súd a zásada rovnosti strán. Moje vyhlásenie o vine podľa ustanovenia § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku okresný súd prijal (na základe súhlasného prejavu procesných strán), a to podľa ustanovenia § 257 ods. 7 a ods. 8 Trestného poriadku. Stalo sa to bez toho, aby som bol predtým, ako som urobil vyhlásenie o mojej vine, výslovne poučený súdom o možnosti ukladania trestu podľa aplikácie zásady trikrát a dosť, teda som pred vyhlásením viny nebol súdom riadne, resp. dostatočne zákonne poučený, aký vysoký trest mi hrozí. Následne mi boli formálne položené otázky v zmysle ustanovenia § 333 ods. 3 písm. c), písm. d), písm. f), písm. g), písm. h) Trestného poriadku. Po ukončení dokazovania mi bol senátom okresného súdu v zmysle ustanovení § 145 ods. 1 Trestného zákona, § 47 ods. 2 Trestného zákona, § 41 ods. 1 Trestného zákona, § 38 ods. 4, § 37 písm. m), písm. h), písm. f) Trestného zákona, uložený úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 25 rokov. Na výkon trestu som bol zaradený do ústavu s maximálnym stupňom stráženia. Toto závažné porušenie práva na obhajobu v prvostupňovom konaní konštatoval odvolací súd už v roku 2020 v uznesení Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 6To/56/2020, zo 17. septembra 2020, a to na str. 8, keď výslovne uviedol, že v konaní, ktoré predchádzalo napadnutému rozsudku, došlo k vade konania, ktorá môže napĺňať dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, ale v odvolacom konaní už túto vadu nie je možné odstrániť. Mnou podané odvolanie podľa § 319 Trestného poriadku krajský

súd zamietol, a to napriek skonštatovanej vade konania, ktorá zároveň napĺňala dôvod dovolania podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Aj keď v zmysle nie jednoznačných záverov zjednocujúceho stanoviska najvyššieho súdu (Tpj 16/2019) chybu spočívajúcu v nedokonalom poučení nemožno odstrániť v rámci konania o odvolaní proti výroku rozsudku o treste po prijatí vyhlásenia o uznaní viny, ešte to neznamená, že krajský súd sa po zrušení jeho rozhodnutia touto vadou konania nemal vôbec zaoberať.

Pokiaľ bolo v skúmanom súdnom konaní identifikované zásadné a konštatované pochybenie okresného súdu ohľadom nesprávneho poučenia, resp. nepoučenia, bolo povinnosťou odvolacieho súdu zrušiť napadnutý rozsudok podľa ustanovenia § 321 ods. 1 Trestného poriadku a vrátiť vec okresnému súdu na nové konanie a rozhodnutie, nakoľko mi ako obvinenému mala byť súdmi poskytnutá, resp. novovytvorená možnosť, také vyhlásenie o vine, za sprievodu riadneho zákonného poučenia, aj neurobiť. Krajský súd mal tak postupovať aj potom, čo mu bola vec vrátená dovolacím súdom. V konaní nebola rešpektovaná zásada predvídateľnosti zákonného postupu ani predvídateľnosti súdnych rozhodnutí. V novom rozsudku sa odvolací súd evidentnými pochybeniami pri mojom zákonomnom poučení zo strany okresného súdu už fakticky nezaoberal, i keď o nich mal preukázateľnú vedomosť. Prejavom zaujatosti a nespravodlivého rozhodovania krajského súdu bola i skutočnosť, že sa odvolací súd zaoberal aj odvolaním prokurátora krajskej prokuratúry, pričom toto jeho odvolanie bolo pôvodne podané v môj neprospech a proti výške trestu. Prokurátor požadoval v tomto odvolaní uloženie trestu na doživotie. Aj keď som si vedomý, že takto krajský súd postupoval v zmysle rozsudku najvyššieho súdu, sp. zn. 5Tdo/64/2022, z 9. februára 2023 (str. 14 - ,najvyšší súd zdôraznil, že samotná trestná vec sa jeho rozhodnutím dostáva späť do štádia odvolacieho konania, kde bude musieť krajský súd ako odvolací súd opätovne rozhodnúť o podanom odvolaní a rovnako tak o odvolaní prokurátora s tým, že v novom konaní bude krajský súd povinný dôsledne vyhodnotiť jednotlivé odvolacie námietky v podaných odvolaniach'), konanie odvolacieho súdu považujem i tak za alibistické, lebo tento konkrétny názor najvyššieho súdu, považujem za zjavne nesprávny, nezákonný, chybný a nelogický.

V uznesení Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 6To/56/2020, zo 17. septembra 2020 bolo odvolanie prokurátora (aj moje odvolanie) podľa ustanovenia § 319 Trestného poriadku, zamietnuté. Prokuratúra voči takému rozhodnutiu odvolacieho súdu z roku 2020 neiniciovala mimoriadny opravný prostriedok a uznesenie krajského súdu bolo zrušené dovolacím súdom výslovne na základe môjho dovolania a za konštatovania porušenia zákona iba v môj neprospech. Preto sa domnievam, že sa krajský súd nemal odvolaním prokurátora KP v Košiciach voči výške mne uloženého trestu a v môj neprospech vôbec zaoberať, nemal jeho obsah vnášať do úvah v odôvodnení rozsudku a celkovo nemal na jeho existenciu, čo i len náznakom, prihliadať. Takýmto spôsobom bola narušená zásada rovnosti strán a rovnakého prístupu súdu k stranám konania v odvolacom konaní. Prokurátor sa mohol na verejnom zasadnutí o odvolaní maximálne vyjadrovať, resp. polemizovať s dôvodmi môjho odvolania, lebo jeho odvolania už nebolo relevantné, lebo bolo právoplatne v roku 2020 krajským súdom zamietnuté. Navyše krajský súd nijakým spôsobom v rozsudku nezohľadnil, že to bol práve tento konkrétny senát, ktorý úmyselne, neprofesionálne a preukázateľne porušili moje základné práva a zároveň aj zákon v môj neprospech, a to v ustanoveniach § 2 ods. 9, § 317 ods. 1 a § 319 Trestného poriadku. Ide len o minimálny výpočet porušených ustanovení krajským súdom v konaní, lebo dovolací súd sa v predchádzajúcom konaní ešte doteraz nezaoberal nosnými dôvodmi a skutočnou podstatou mojich dovolacích námietok (napr. zákonnosťou a správnosťou použitia zásady trikrát a dosť v mojom prípade). V dovolacom konaní na podporu môjho postupu a argumentov preventívne poukazujem aj na obsah a závery nálezov Ústavného súdu Slovenskej republiky pod sp. zn. III. ÚS 347/2018, II. ÚS 143/2020. Preto považujem naplnenie dovolacieho dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku za objektívne podložené, preukázané, odôvodnené a opodstatnené. [§ 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku].

Môj trest je zjavne neprimeraný a bol uložený mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby. Trestná sadzba za najprísnejší skutok je v zmysle ustanovenia § 145 ods. 1 Trestného zákona v rozsahu 15 až 20 rokov. Mne však bol v rozpore so zákonom uložený trest odňatia slobody v zmysle ustanovení § 145 ods. 1 Trestného zákona, § 47 ods. 2 Trestného zákona, § 41 ods. 2 Trestného zákona, § 38 ods. 2, § 37 písm. f), § 36 písm. l) Trestného zákona úhrnný, no výnimočný, trest odňatia slobody vo výmere 25 rokov. Súd nesprávne aplikoval zásadu trikrát a dosť podľa ustanovenia § 47 ods. 2 Trestného zákona. Pre existenciu dvoch odsúdení už v minulosti vykonaných rozsudkov (uložených mi ako mladistvému), okresný súd aplikoval zásadu trikrát a dosť podľa ustanovenia § 47 ods. 2 Trestného zákona a uložil mi

výnimočný trest odňatia slobody vo výmere 25 rokov, teda trest mimo zákonnej sadzby uvedenej v § 145 ods. 1 Trestného zákona. Trest má byť primeraný, zákonný a spravodlivý. Požiadavka rešpektovania zásady primeranosti trestu je zahrnutá aj v práve nebyť podrobený neľudskému alebo ponižujúcemu zaobchádzaniu alebo trestu. Zjavne neprimeraná prísnosť trestu vo vzťahu k povahe a závažnosti spáchaného trestného činu, porušuje ústavný zákaz uloženia krutého alebo neľudského trestu obsiahnutý v čl. 16 ods. 2 Ústavy SR. Trest nesmie byť ukladaný mechanicky, bez zváženia všetkých okolností konkrétneho prípadu a pomerov páchatela. Z požiadavky primeranosti trestu jednoznačne vyplýva zákaz akéhokoľvek exemplárneho trestania. Je aj všeobecne známe, že existuje výrazná disproporcia medzi trestnými činmi vymenovanými v ustanovení § 47 ods. 2 Trestného zákona a činmi, pri ktorých je možné uloženie trestu odňatia slobody 25 rokov alebo na doživotie a ktoré sú uvedené v osobitnej časti Trestného zákona.

Pri nesprávnom uplatnení zásady trikrát a dost', senát okresného súdu pri rozhodovaní o treste mohol uvažovať len o dvoch možnostiach. Buď uložiť trest odňatia slobody na dvadsaťpäť rokov, alebo uložiť trest odňatia slobody na doživotie. Tým bola vylúčená akákoľvek možnosť individualizácie trestu a aplikácia môjho ústavného práva na spravodlivý a primeraný trest. Senát krajského súdu od začiatku uvažoval len o uložení trestu vo výmere 25 rokov. Aj v prípade varianty, že by išlo o správne a zákonné použitie zásady trikrát a dost' v zmysle ustanovenia § 47 ods. 2 Trestného zákona aj v mojom prípade, bolo prípustné trest odňatia slobody ešte súdne korigovať (§ 39 ods. 4 Trestného zákona). Práve moje dve predchádzajúce a vykonané odsúdenia, resp. tresty ako mladistvého (jeden z roku 2012 vo výmere 2 rokov a 6 mesiacov a druhý z roku 2014 vo výmere troch rokov), mali založiť existenciu okolností hodných osobitného zreteľa, ktoré majú povahu mimoriadnych okolností.

Okresný súd mi pri výmere fatálneho trestu vo výroku rozsudku ani neuznal existenciu žiadnych poľahčujúcich okolností, teda ani v zmysle ustanovenia § 36 písm. l) a aj písm. n) Trestného zákona. Senát prvostupňového súdu v mojom prípade zaujato a v rozpore so súdnou praxou, nezistil ani jednu poľahčujúcu okolnosť, hoci som k trestnej činnosti priznal, túto aj oľutoval a pozostalým poškodeného poslal aj ospravedlňujúci list (čo potvrdila na HP 4. júna 2020 aj matka poškodeného). Trestnú činnosť som nijako nezatajoval a napomáhal som pri objasňovaní tejto trestnej činnosti orgánom činným v trestnom konaní. Odvolací súd vo výroku o treste uznať aspoň existenciu jednej poľahčujúcej okolnosti v zmysle ustanovenia § 36 písm. l) Trestného zákona, ale ani táto skutočnosť nemala na jeho verdikt žiaden vplyv. Mám za to, že súdy pri prejednaní môjho prípadu, aj napriek môjmu dobrovoľnému priznaniu a úprimnému oľutovaniu činu na hlavnom pojednávaní, nikdy ani neuvažovali, že by mohli a chceli použiť pri výmere trestu ustanovenie § 39 ods. 4 Trestného zákona.

V rámci rozhodovania v iných prípadoch, súd toho ustanovenie (§ 39 ods. 4 Trestného zákona) kontinuálne a bežne využíval aplikujúc Stanovisko trestnoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 27. júna 2017 pod sp. zn. Tpj 55/2016. Podľa tohto stanoviska je možné toto ustanovenie použiť, obdobne ako v rámci konania o dohode o vine a treste v zmysle ustanovení Trestného zákona per analogiam, aj v prípade vyhlásenia viny podľa ustanovenia § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku. Súd prijal moje vyhlásenie o vine a ako obžalovaný som aj prijal právne účinky uznania viny a ušetril aj náklady štátu na zdĺhavý proces. Dôvodom aplikovania analógie mala byť možnosť použiteľnosti mimoriadneho zníženia trestu na rovnom princípe, teda aby mali rovnakú váhu a účinky obidva procesné inštitúty, aj dohoda o vine a treste, a aj vyhlásenie viny podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku. Na základe vyhlásenia o vine som sa vzdal práva na vykonanie dokazovania na hlavnom pojednávaní, a to aj napriek nesprávnemu poučeniu. V prípade uzavretia dohody o vine a treste by som ako obvinený mohol očakávané získať trest znížený pod dolnú hranicu trestnej sadzby (15-20 rokov) už na základe obsahu samotnej dohody. Dohoda o vine a treste nebola uzavretá pre neochotu prokuratúry, aj keď boli na ňu splnené zákonné podmienky. Ak možno páchatelovi trestného činu pri uzavretí a schválení dohody o vine a treste mimoriadne znížiť trest podľa ustanovenia § 39 ods. 2 písm. d), ods. 4 Trestného zákona, teda v situácii vopred dohodnutého restu, možno toto ustanovenie použiť aj v prípade uznania viny podľa § 257 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku.

Umožnenie takéhoto zjednodušeného postupu v konaní súdu, je potrebné potom nepochybne považovať za napomáhania pri objasňovaní trestnej činnosti. Pri uznaní poľahčujúcej okolnosti podľa § 36 písm. n) Trestného zákona, v štádiu súdneho konania nedochádza k nepoužiteľnosti poľahčujúcej okolnosti priznania sa a oľutovania trestnej činnosti podľa § 36 písm. l) Trestného zákona. V prípade vyhlásenia viny a jeho prijatia súdom, by malo byť následné použitie ustanovenia § 39 ods. 4 Trestného zákona

logické, očakávateľné a predvídateľné, a to aj v mojom prípade. Existencia ustanovenia § 39 Trestného zákona v mojom prípade bola flagrantne a zaujato súdmi ignorovaná a odvážim sa uviesť, že takýto ‚neobvyklý‘ postup bol na mojej osobe realizovaný práve preto, že som pre košické súdy , ... nesympatický a nenapraviteľný Cigán, ktorý zavraždil bieleho chlapa a mám byť rad, že som nedostal doživotie‘. Teda napriek zrušeniu prvotne vydaného uznesenie KS KE najvyšším súdom iba na základe môjho dovolania, za stavu keď najvyšší súd konštatoval zrejmé porušenie mojich práv odvolacím súdom, napriek existencii množstva závažných obhajobných argumentov, napriek existencii môjho vyhlásenia o vine na HP, mi bol uložený rovnaký trest odňatia slobody vo výmere 25 rokov. Paradoxne k tomu došlo aj za stavu a napriek skutočnosti, že odvolací krajský súd v rozsudku už nekonštatoval prevahu priťažujúcich okolností, lebo oproti výroku rozsudku okresného súdu v odvolacom konaní, nevzhliadol existenciu priťažujúcich okolností aj podľa písm. m), písm. h) uvedených v ustanovení § 37 Trestného zákona. Preto považujem naplnenie dovolacieho dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku za objektívne podložené, preukázané, odôvodnené a opodstatnené" [§ 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku].

Aplikácia zásady trikrát a dosť v prípade mojej osoby bola nedôvodná a nezákonná. Som toho názoru, že moje dve predchádzajúce odsúdenia ako mladistvého, a to aj v prípade odsúdení za skutky, ktoré sú uvedené v ustanovení § 47 ods. 2 Trestného zákona, nemôžu byť ‚použiteľné‘ pre naplnenie podmienok ukladania trestu v zmysle zásady trikrát a dosť. Nemôže byť aplikované ustanovenie § 47 ods. 2 Trestného zákona ani v prípade, keď nedôjde z akejkoľvek príčiny k zahľadaniu odsúdení mladistvého. Ak mám dve odsúdenia ako mladistvý, ktoré som celé vykonal a jedno odsúdenie ako dospelý páchateľ, nie je možné urobiť len aritmetický súčet a aplikovať zásadu trikrát a dosť. Práve preto sa oprávnené domnievam, že použitie menovanej zásady v mojom prípade, teda za stavu ak dva z troch trestov za skutky, ktoré sú uvedené v ustanovení § 47 ods. 2 Trestného zákona, sú uložené v ‚režime mladistvého‘, je nezákonné a porušuje moje základné ľudské práva. Osobitné ustanovenia o trestaní mladistvých je aj preto uvedené v inej, samostatnej časti Trestného zákona (IV. Hlava Prvej časti TZ). Samotné zákonné vnímanie trestania a posudzovania odsúdenia mladistvého páchateľa. Je úplne dôvodne odlišné od trestania dospelých páchateľov. Ukladanie výnimočného trestu odňatia slobody v rámci trestania mladistvých v našej zákonnej úprave neexistuje. Preto považujem naplnenie dovolacieho dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku za objektívne podložené, preukázané, odôvodnené a opodstatnené [§ 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku].

V mojej trestnej veci došlo v prvostupňovom konaní k viacerým porušeniam zákonných ustanovení, pričom tieto porušenia, resp. pochybenia neboli vôbec skúmané a napravené ani v odvolacom konaní, v ktorom rovnako došlo k flagrantnému porušeniu mojich práv a zákonných ustanovení. Uvedené skutočnosti, ktoré boli mnou spomenuté v inej časti môjho dovolania, zreteľne naznačujú, že podanie samotného dovolania je dôvodné. Je nepochopiteľné, že takmer všetky zjavné porušenia mojich práv zostali súdmi v oboch stupňoch úplne nepovšimnuté. Vyčítam to najmä odvolaciemu súdu, ktorý mal podrobiť objektívnej kritike konanie senátu okresného súdu, keďže primárnym porušovateľom mojich práv bol spočiatku najmä senát OS KE I, a tých porušení v konaní bolo viacero. Zákonné ustanovenia si senát prvostupňového súdu prispôboval svojim potrebám a záujmom. Práve odvolací súd mal zabezpečiť kontrolu a nápravu nezákonného stavu, no nestalo sa tak. Opakovane zdôrazňujem, že najfatálnejšie na celej veci je práve tá skutočnosť, že krajský súd v odvolacom konaní nepochopiteľne ignoroval zásadné pochybenia prvostupňového konania, teda aj keď niektoré z nich v uznesení v roku 2020 konštatoval, už ich nenaprával. Nenapravil ich ani v rozsudku z roku 2023, a to aj napriek tomu, že mu bola vec vrátená dovolacím súdom. Z postupu odvolacieho súdu zároveň vyplýva, že odvolací súd nedal kvalifikovanú a relevantnú odpoveď na podstatnú časť dôvodov môjho odvolania. Súdne rozhodnutie sa musí zákonne, zrozumiteľne a hodnoverne vysporiadať s obranou obvineného. Aj v tomto smere rozhodnutie odvolacieho súdu jednostranne, neúplne a alibisticky opomína moje právo na odôvodnenie rozhodnutia, ktoré nebude arbitrárne, účelové a nepredvídateľné. Preto ho považujem za nedostatočné, keďže nespĺňa potreby riadneho súdneho rozhodnutia. Takéto rozhodnutie je nezlučiteľné s požiadavkami vyplývajúcimi zo základného práva na súdu ochranu a práva na spravodlivé súdne konanie. Preto považujem naplnenie dovolacieho dôvodu uvedeného v ustanovení § 374 ods. 3 Trestného poriadku v spojení s dovolacími dôvodmi uvedenými v ustanovení § 371 ods. 1 písm. c), písm. h), písm. i) Trestného poriadku za objektívne podložené, preukázané, odôvodnené a opodstatnené" [§ 374 ods. 3 Trestného poriadku].

Obvinený navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd rozhodol, že rozsudkom Okresného súdu Košice I, sp. zn. 10Tk/1/2020, zo 4. júna 2020 a rozsudkom Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 8To/16/2023, z 18. mája 2023 a konaním a rozhodnutiami, ktoré týmto rozhodnutiam prechádzali, bol porušený zákon v jeho neprospech. Žiadal preto, aby boli oba rozsudky zrušené, rovnako aj všetky ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutia obsahovo nadväzujúce, ak vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením, stratili podklad a v súlade s ustanovením § 388 Mestskému súdu Košice prikázané, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval.

K dovolaniu sa vyjadril prokurátor:

„K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku údajnému porušeniu práva na obhajobu, ktoré podľa názoru dovolateľa malo spočívať vo výslovnom nepoučení súdom o hroziacom treste, uvádzam, že uvedená námietka by bola teoreticky na mieste, ak by dovolateľ o hroziacom treste v súvislosti s výslovným upozornením na zmenu právnej kvalifikácie nebol oboznámený v prítomnosti svojho obhajcu JUDr. Viktora Križiaka pri výsluchu dovolávateľa v pozícii obvineného 14. februára 2020 (č. l. 640 vyšetrovacieho spisu). S poukazom na uvedené je argumentácia dovolávateľa irelevantná.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, ktorý mal spočívať v uložení trestu (25 rokov) mimo zákonom stanovenej trestnej sadzby (podľa dovolateľa) v rozmedzí 15-20 rokov) uvádzam, že po zákonomnom poučení o zmene kvalifikácie a hrozacej trestnej sadzbe aj s poukazom na kriminálnu minulosť dovolávateľa, pri gradácii trestnej činnosti, ktorá vyvrcholila fatálnym následkom, úmyselnom usmrtení dvadsaťsedem ročného športovca, za vykonania nepodmienečných trestov v celkovej výmere 5,5 roka za lúpež a ublíženie na zdraví, je nevyužitie inštitútu dohody o vine a treste, resp. nezníženie dolnej hranice trestnej sadzby, pri správnej aplikácii zásady trikrát a dost', zákonu zodpovedajúce, pričom námietky dovolateľa sú len subjektívnym, jednostranným hodnotením prejavov vôle dovolateľa, v snahe zmierniť svoj trestný postih.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktoré malo spočívať v nesprávnom právnom posúdení pri aplikácii § 47 ods. 2 Trestného zákona tzv. „trikrát a dost'". Ktorú dovolávateľ bez právnej argumentácie s poukazom na porušenie konkrétneho ustanovenia Trestného zákona vyvodzuje iba so svojho presvedčenia, že aplikácia § 47 ods. 2 Trestného zákona nie je aplikovateľná na vymenované trestné činy (lúpeže podľa § 188 Trestného zákona a ublíženie na zdraví podľa § 155 Trestného zákona) právoplatne odsúdený ako mladistvý a tieto trestu vykonal. Dovolávateľ úmyselne necituje ustanovenia pre mladistvých, kedy Trestný zákon výslovne ustanovuje, že na vykonané trestné činy mladistvých sa neprihliada (§ 121 ods. 2 Trestného zákona). V predmetnej veci bolo súdom vykonané dôsledné dokazovanie, ktoré našlo konkrétny odraz aj v odôvodnení odsudzujúcich rozhodnutí súdov (19 disciplinárnych potrestaní vo výkone trestu dovolávateľa) a založili správnu aplikáciu ustanovenia § 47 ods. 2 Trestného zákona, nakoľko sa mladistvému nezahľadilo predchádzajúce odsúdenie. Z vyššieho uvedených dôvodov navrhujem odmietnuť dovolanie pre absenciu dovolacieho dôvodu".

K dovolaniu obvineného sa tiež vyjadrila poškodená I. C., ktorá ho navrhla postupom podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuť s tým, že je zjavné, že nie sú splnené žiadne dôvody dovolania.

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 377 Trestného poriadku) zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku a § 566 ods. 3 Trestného poriadku], osobou oprávnenou na jeho podanie [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na príslušnom súde (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a tiež, že obvinený pred jeho podaním využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok, o ktorom bolo rozhodnuté (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku) a dospel k záveru, že dovolanie obvineného nie je dôvodné, nakoľko je zjavné, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 a nasl. Trestného poriadku.

Najvyšší súd poznamenáva, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Nielen z označenia tohto

opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené k náprave akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších, mimoriadnych, procesných a hmotnoprávných chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku, pričom v porovnaní s dôvodmi zakotvenými v Trestnom poriadku pre zrušenie rozsudku v odvolacom konaní sú koncipované podstatne užšie.

Dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je dôležitou zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Preto sú možnosti podania dovolania, vrátane dovolacích dôvodov, striktné obmedzené, aby sa širokým uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala ďalšia riadna opravná inšancia a dovolanie nebolo chápané len ako „ďalšie odvolanie“.

Čo sa týka uplatneného dôvodu dovolania podľa § 374 ods. 3 Trestného poriadku, najvyšší súd sa plynulo naprieč dovolaním bude zaoberať aj konaním na súde prvého stupňa, a to bez toho, aby to rozoberal jednotlivito pri každom z dôvodov dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c), písm. h), písm. i) Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak zásadným spôsobom bolo porušené právo na obhajobu.

Jednou zo základných zásad trestného konania je aj zásada práva na obhajobu, vyjadrená v ustanovení § 2 ods. 9 Trestného poriadku. Právo na obhajobu je zakotvené v čl. 50 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, v čl. 40 ods. 3 Listiny základných práv a slobôd a tiež v čl. 6 ods. 3 písm. b), písm. c), písm. d) Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Právo na obhajobu patrí k základným atribútom spravodlivého procesu, keďže zabezpečuje aj rovnosť zbraní medzi obvineným na jednej strane a prokurátorom na druhej strane. Zmyslom tohto práva je zaručiť ochranu zákonných záujmov a práv osoby, proti ktorej sa konanie vedie, pretože bezchybné rešpektovanie práva na obhajobu je dôležitým predpokladom vydania zákonného a spravodlivého rozhodnutia.

Zásada práva na obhajobu vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, a je teda nevyhnutým prostriedkom úspešného výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Jej legislatívne vyjadrenie a reálne zabezpečenie svedčí v podstate nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale vo svojej podstate jej realizácia v čo najširšom meradle je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ale v záujme celej spoločnosti, pretože toto právo neplynie len z ochrany práv jednotlivca, ale aj zo záujmu štátu na zistenie pravdy. Podľa názoru dovolacieho súdu právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo fyzickej osoby, ktoré podlieha všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd, a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany.

Konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie každého obhajovacieho práva. Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. V praxi to znamená, že o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde najmä vtedy, ak obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby.

Takéto pochybenie dovolací súd v konaní nezistil, nemožno tak konštatovať, že došlo k porušeniu práva na obhajobu obvineného B. Y. zásadným spôsobom, a teda že existuje skutočnosť, ktorá sama o sebe znamená naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Napriek tomu sa dovolací súd zaoberal aj najpodstatnejšou námietkou menovaného, spočívajúcou v tom, že súd prvého stupňa ho výslovne nepoučil o hroziacom mu treste v spojitosti so zásadou trikrát a dost'.

K argumentu obvineného o tom, že nebol súdom poučený o hroziacom treste najvyšší súd uvádza, že tento by bol relevantný len vtedy, ak by najmä za situácie, keď môže byť aplikovaná zásada trikrát a dost', obvinený nemal žiadnu vedomosť o tom, aký druh trestu a v akej výmere mu môže byť uložený s tým, že túto informáciu by mu neposkytol súd, prokurátor a ani vyšetrovateľ.

Takáto situácia v predmetnej veci nenastala, pretože zo zápisnice o výsluchu obvineného vyšetrovateľom v prípravnom konaní zo 14. februára 2020 (č. l. 640 spisu) vyplýva nasledovné:

„Zároveň obvineného upozorňujem, že za jeho konanie mu môže byť uložený trest odňatia slobody na doživotie v zmysle § 47 ods. 2 Trestného zákona“.

Vyšetrovateľ obvineného i obhajcu riadne upozornil nie len na možnosť aplikácie zásady trikrát a dost', ale aj na možnosť uloženia trestu odňatia slobody až na doživotie. Prítomný takémuto upozorneniu bol aj jeho obhajca JUDr. Križiak a zápisnica je podpísaná ako obvineným, tak aj obhajcom. Obvinený mal teda už od 14. februára 2020 vedomosť o tom, aký trest mu môže byť súdom uložený a mal dostatok času (tri a pol mesiaca) na prípravu obhajoby a zvolenie si jej taktiky. Dňa 1 júna 2020 obvinený na hlavnom pojednávaní vyhlásil za prítomnosti toho istého obhajcu JUDr. Križiak, že je vinný a na otázku sudcu:

„Boli ste oboznámený s trestnými sadzbami, ktoré zákon ustanovuje za tr. činy vám kladené za vinu?“, odpovedal:

„Áno“. (č. l. 1222)

Za takejto situácie, podľa názoru najvyššieho súdu, nemožno vysloviť, že došlo k porušeniu práva obvineného na obhajobu tým, že nebol opätovne a formálne poučený súdom o hroziacom treste, nakoľko obvinený už od 14. februára 2020 vedel o možnosti použitia zásady trikrát a dost' - § 47 ods. 2 Trestného zákona, vedel, že mu môže byť uložený trest odňatia slobody až na doživotie a mal dostatok času na prípravu obhajoby.

Výslovné nepoučenie obvineného o hroziacom treste na doživotie súdom prvého stupňa, keď už bol o tom riadne, za prítomnosti obhajcu poučený v prípravnom konaní, za daných okolností, nemožno považovať za porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Pokiaľ obvinený namietka, že „Odvolací súd nedal kvalifikovanú a relevantnú odpoveď na podstatnú časť dôvodov môjho odvolania ... rozhodnutie odvolacieho súdu jednostranne, neúplne a alibisticky opomína moje právo na odôvodnenie rozhodnutia, ktoré nebude arbitrárne, účelové a nepredvídateľné. Preto ho považujem za nedostatočné, keďže nespĺňa potreby riadneho súdneho rozhodnutia“, najvyšší súd nezdieľa názor dovolateľa a naopak odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu považuje za zrozumiteľné, dostatočné a presvedčivé, a to aj s ohľadom na skutočnosť, že odvolací súd sa už druhýkrát (po zrušení jeho prvého rozhodnutia dovolacím súdom) vyjadroval v podstate k tým istým odvolacím námietkam, pričom odvolací súd vo svojom druhom rozhodnutí zameral aj na tie otázky, ktoré prvotne nezodpovedal.

Najvyšší súd chápe nespokojnosť dovolateľa, pretože nedosiahol čo mienil, ale platí, že do práva na spravodlivý proces nepatrí právo strany v konaní, aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi, návrhmi a hodnotením dôkazov. Právo na spravodlivý proces neznamena ani právo na to, aby bola strana konania pred všeobecným súdom úspešná, teda aby bolo rozhodnuté v súlade s jej požiadavkami a právnymi názormi. Súd neporuší žiadne práva strany v konaní, ak si neosvojí ňou

navrhnutý spôsob hodnotenia vykonaných dôkazov a ak sa neriadi jej výkladom všeobecne záväzných právnych predpisov (nálezy Ústavného súdu Slovenskej republiky, sp. zn. III. ÚS 339/08, II. ÚS 197/07, II. ÚS 78/05, IV. ÚS 252/04).

Zo zmieneneho vyplýva, že v trestnej veci obvineného nemožno dospieť k záveru o tom, že by bol naplnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

K dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku:

Podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby, alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa - to znamená, že

- obvinenému bol uložený trest mimo trestnej sadzby ustanovenej v Trestnom zákone alebo
- obvinenému bol uložený taký druh trestu, ktorý Trestný zákon nepripúšťa.

Uložením trestu mimo zákonnej trestnej sadzby sa rozumie uloženie trestu odňatia slobody obvinenému mimo trestnej sadzby ustanovenej Trestným zákonom za trestný čin, zo spáchania ktorého bol uznaný vinným ako aj prekročenie maximálne povolenej výmery trestu (trestu domáceho väzenia, trestu povinnej práce, peňažného trestu, zákazu činnosti, zákazu pobytu a vyhostenia a pod.).

Dovolanie možno podať aj vtedy, ak súd uložil obvinenému taký druh trestu, ktorý Trestný zákon za prejednávaný trestný čin nepripúšťa (napr. uloženie trestu zákazu pobytu za nedbanlivostný trestný čin). Tento dovolací dôvod možno použiť aj v prípadoch, pri ktorých boli súčasne uložené tresty, pričom Trestný poriadok uloženie takýchto trestov súčasne nepripúšťa - § 34 ods. 7 Trestného zákona.

Najvyšší súd nezistil pochybenia odvolacieho súdu pri ukladaní trestu obvinenému B. Y..

Z rozsudku odvolacieho súdu vyplýva, že pri úvahách o druhu a výmere trestu vychádzal z § 34 a nasl. Trestného zákona, pričom pri ukladaní trestu v súlade s § 38 ods. 2 Trestného zákona zistil jednu poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. l) Trestného zákona a jednu priťažujúcu okolnosť podľa § 37 písm. f) Trestného zákona. Následne obvinenému uložil úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 25 rokov za použitia zásady trikrát a dosť podľa § 47 ods. 2 Trestného zákona, na ktorú boli splnené všetky zákonné podmienky. To isté platí aj pri zaradení obvineného do ústavu na výkon trestu odňatia slobody. Krajský súd svoje rozhodnutie o vine zrozumiteľne odôvodnil a presvedčivo vysvetlil svoje závery týkajúce sa výroku o treste.

Obvinený ďalej namietal, že nepoužitím ustanovenia § 39 Trestného zákona súdmi došlo k naplneniu dovolacieho dôvodu podľa ustanovenia § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku, k čomu najvyšší súd uvádza, že nepoužitie ustanovenia § 39 Trestného zákona nezakladá tak označený ako ani žiaden iný dôvod dovolania.

Je tomu tak z dôvodu, že hmotnoprávne ustanovenie § 39 Trestného zákona o mimoriadnom znížení trestu odňatia slobody sa svojou povahou a významom primkyna ku všeobecným hľadiskám stanoveným pre voľbu druhu trestu a jeho výmery v § 34 ods. 1, ods. 3, ods. 4 a nasl. Trestného zákona. Na rozdiel od ustanovení § 41, § 42 (o ukladaní úhrnného, spoločného a súhrnného trestu) alebo ustanovenia § 47 ods. 2 Trestného zákona, ktoré sú taktiež hmotnoprávnej, ale zároveň kogentnej povahy ho preto nemožno podriaďovať pod „nesprávne použitie iného hmotnoprávneho ustanovenia“ zakladajúce dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Z toho plynie záver, že pokiaľ nejde o situáciu, keď výrok o treste nemôže obstáť v dôsledku toho, že je chybný výrok o vine, možno výrok o treste napadnúť z hmotnoprávnej pozície zásadne len prostredníctvom dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku.

Vzájomný vzťah dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku a § 371 ods. 1

písm. h) Trestného poriadku je taký, že prvý z nich je všeobecným hmotnoprávnym dôvodom. Naopak, druhý predstavuje špeciálny hmotnoprávny dôvod vzťahujúci sa k výroku o treste. Z logiky tohto vzťahu potom vyplýva, že samotný výrok o treste okrem prípadov nesprávnej aplikácie ustanovení kogentnej povahy viažucej sa k rozhodovaniu o treste môže byť napadnutý prostredníctvom nie všeobecného, ale len prostredníctvom špeciálneho dovolacieho dôvodu, ktorý sa viaže k takému výroku.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku nie je naplnený tým, že obvinenému nebol uložený trest za použitia § 39 a nasl. Trestného zákona (resp. § 40 a nasl. Trestného zákona v znení účinnom do 1. januára 2006), v dôsledku čoho uložený trest má byť neprimeraný. Pokiaľ totiž súd nevyužil moderačné oprávnenie podľa uvedených ustanovení a trest vymeral v rámci nezniženej trestnej sadzby, nemožno tvrdiť, že trest bol uložený mimo trestnú sadzbu stanovenú Trestným zákonom za trestný čin, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného. Nepoužitie ustanovenia § 39 a nasl. Trestného zákona preto nezakladá žiadny dovolací dôvod (viď R 5/2011).

S ohľadom na uvedené nebolo možné dospieť k záveru o naplnení dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať, ani meniť.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin, alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu, alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu.

Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť (§ 24 - krajná núdza, § 25 - nutná obrana, § 26 - oprávnené použitie zbrane, § 27 - dovolené riziko, § 28 - výkon práva a povinnosti, § 29 - súhlas poškodeného, § 30 Trestného zákona - plnenie úlohy agenta), prípadne zániku trestnosti činu (najmä § 87 Trestného zákona - premlčanie trestného stíhania), resp. chybné rozhodnutia súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu (§ 41 Trestného zákona), súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona), trestu odňatia slobody na doživotie (§ 47 a nasl. Trestného zákona) a pod.

Obvinený B. Y. videl nesprávne právne posúdenie skutku v aplikácii § 47 ods. 2 Trestného zákona.

K tomu najvyšší súd uvádza, že porušenie tohto ustanovenia obvinený vyvodzuje z toho, že zásada trikrát a dosť sa neaplikuje na predchádzajúce odsúdenia v prípade obvineného, ktorý by mal byť za v zákone vymenované trestné činy (pokiaľ ide o neho, lúpeže podľa § 188 Trestného zákona a ublíženia na zdraví podľa § 155 Trestného zákona) právoplatne odsúdený ako mladistvý a tieto tresty vykonal.

V tomto smere najvyšší súd poukazuje na znenie ustanovenia o zahladení odsúdenia podľa § 121 ods. 1 a ods. 2 Trestného zákona, podľa ktorého

(1) Na mladistvého, ktorému bol uložený alebo rozhodnutím prezidenta Slovenskej republiky zmiernený alebo odpustený trest odňatia slobody v dĺžke neprevyšujúcej jeden rok, sa hľadí, ako keby nebol odsúdený, dňom výkonu tohto trestu alebo dňom, keď bolo právoplatne od takého trestu alebo jeho zvyšku upustené.

(2) O tom, či sa odsúdenie mladistvého na trest odňatia slobody, na ktoré sa nevzťahuje odsek 1, zahladzuje, rozhodne súd, prihliadajúc na správanie mladistvého vo výkone trestu odňatia slobody, po

výkone tohto trestu. Ak bol trest podľa rozhodnutia prezidenta Slovenskej republiky zmiernený, súd takto postupuje po tom, keď bol mladistvý po výkone zmierneného trestu prepustený na slobodu.

Citované zákonné ustanovenie explicitne stanovuje, kedy sa na vykonané trestné činy mladistvých neprihliada. Nakoľko súdy rozhodli o nezahladení predchádzajúcich odsúdenia ako mladistvého (viď str. 12 rozsudku Krajského súdu v Košiciach a pripojené spisy), o čom svedčí dôsledne vykonané dokazovanie ako pred okresným tak aj krajským súdom, použili § 47 ods. 2 Trestného zákona v súlade so zákonom a náležite svoj postup aj odôvodnili (predovšetkým stojí za zmienku jeho 19 disciplinárnych odsúdení).

S ohľadom na uvedené je nutné vysloviť, že skutkovému stavu vyjadrenému v skutkovej vete rozsudku súdu prvého stupňa plne zodpovedá právna kvalifikácia konania obvineného ako v bode 1/ prečinu krádeže spolupáchateľstvom podľa § 20 Trestného zákona k § 212 ods. 1 písm. b) Trestného zákona a prečinu poškodzovania cudzej veci spolupáchateľstvom podľa § 20 Trestného zákona k § 245 ods. 1, ods. 2 písm. a) Trestného zákona a v bode 2/ obzvlášť závažný zločin vraždy podľa § 145 ods. 1 Trestného zákona. Použitú právnu kvalifikáciu odôvodňujú všetky skutkové okolnosti, ktoré sú v popise skutku zahrnuté a ktoré vyjadrujú naplnenie príslušných znakov skutkovej podstaty označeného trestného činu. Navyše nemožno opomenúť vyhlásenie o vine obvineného za citované skutky a jej prijatie zo strany súdu prvého stupňa.

Z uvedeného vyplýva, že v trestnej veci obvineného nemožno dospieť k záveru o tom, že by bol naplnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, a preto dovoláciu argumentáciu obvineného najvyšší súd odmietol ako zjavne nedôvodnú.

Najvyšší súd obiter dictum poznamenáva.

Podľa S 14/2019 - II.

Súd sa musí v rámci splnenia povinnosti podľa § 34 ods. 5 Trestného poriadku pri poučení podľa § 257 ods. 1 Trestného poriadku presvedčiť, či bol obvinený v skoršom priebehu konania poučený aj o takej úprave trestnej sadzby podľa ustanovení uvedených v treťom a štvrtom odseku bodu I., ktorá v jeho prípade prichádza do úvahy. V prípade negatívneho zistenia súd poučenie vykoná, inak môže byť následne splnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku (v nadväznosti na § 257 ods. 5 Trestného poriadku). Dotknutú chybu nemožno odstrániť v rámci konania o odvolaní proti výroku rozsudku o treste po prijatí vyhlásenia o uznaní viny, nakoľko obvinenému musí byť novovytvorená možnosť také vyhlásenie neurobiť, pričom trest musí byť uložený v rámci trestnej sadzby súladnej so zákonom.

Podľa R 18/1975

Podľa § 12 odst. 9 tr. ř. - teraz § 12 ods. 14 Trestného poriadku (pozn. prispôsobené novému zneniu zákona) trestným stíhaním sa rozumie úsek od začatia trestného stíhania až do právoplatnosti rozsudku, prípadne iného rozhodnutia orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu vo veci samej. Podľa 122 odst. 1 tr. ř. - teraz § 165 ods. 1 Trestného poriadku (pozn. prispôsobené novému zneniu zákona) odsudzujúci rozsudok musí obsahovať výrok o treste s uvedením zákonných ustanovení, podľa ktorých bol trest uložený, alebo podľa ktorých bolo od potrestania upustené, a to prípadne s poukazom na prijatú záruku. Ak bol uložený trest odňatia slobody, ktorého výkon možno podmiennečne odložiť alebo podmiennečne odložiť s probačným dohľadom, musí rozsudok obsahovať aj výrok o tom, či bol podmiennečný odklad povolený, a prípadne, na aké podmienky je viazaný. Ak bol uložený trest odňatia slobody na doživotie alebo iný nepodmiennečný trest odňatia slobody, rozsudok musí obsahovať výrok o spôsobe výkonu tohto trestu. Konanie o rozhodnutí o treste je preto súčasťou trestného stíhania, ktoré nemôže pri odsúdení páchateľa skončiť skôr, než bolo právoplatne rozhodnuté o vine a treste.

V dôsledku toho, ak odvolací súd zruší v odsudzujúcom rozsudku len výrok o treste a výrok o vine ponechá v platnosti a vráti vec súdu prvého stupňa na nové prejednanie a rozhodnutie len v otázke trestu, neskončilo tým ešte trestné stíhanie. Ak sa objaví v tomto štádiu konania dôvod, pre ktorý je potrebné trestné stíhanie zastaviť (§ 11 odst. 1 tr. ř. - teraz § 9 ods. 1 Trestného poriadku), nie je

právoplatný odsudzujúci výrok o vine prekážkou pre zastavenie trestného stíhania.

Obidva citované judikáty je potrebné aplikovať v jednote, a preto je nevyhnutné S 14/2019 - II. interpretačne vykladať tak, že chybu zistenú v konaní o vine a treste nemôže odstrániť v odvolacom konaní sám odvolací súd, ale až súd prvého stupňa, po tom čo odvolací súd zruší jeho rozsudok v celom rozsahu (aj právoplatný výrok o vine).

Takýto postup je totiž logickým dôsledkom ešte neskončeného trestného stíhania, v rámci ktorého právoplatný výrok o vine nepredstavuje prekážku nielen pre zastavenie trestného stíhania ale, a to s ohľadom na princíp argumentum a maiori ad minus - od väčšieho k menšiemu, o to viac nemôže byť prekážkou na nápravu chýb v procesnom postupe súdu nižšieho stupňa pred a v rámci rozhodnutia o výroku o vine.

Zásah odvolacieho súdu do právoplatného výroku o vine v konaní po postupe súdu prvého stupňa podľa § 257 ods. 7 Trestného poriadku je síce možný, ale s ohľadom na stabilitu právneho stavu len celkom výnimočne, a to len vtedy, ak sú dané, alebo vyvstanú také objektívne a fakticky existujúce okolnosti, nezávisle od priebehu skutkového deja, ktoré by si vyžadovali korekciu a hodnotenie dôkazného stavu a ktoré zároveň z hľadiska materiálneho chápania právneho štátu a materiálneho výkladu a aplikácie Ústavy Slovenskej republiky, Trestného zákona a Trestného poriadku objektívne neumožňujú odsúdenie páchateľa.

Treba mať na zreteli, že odvolací súd musí rešpektovať nie len ustanovenie § 278 ods. 2 Trestného poriadku, ale aj vôľu obžalovaného, ktorý vyhlásením podľa § 257 ods. 5 Trestného poriadku dobrovoľne a výslovne po podrobnom poučení a postupe podľa § 333 ods. 3 Trestného poriadku vylúčil z prieskumu okolností, ktoré vychádzajú zo skutkových okolností prípadu.

Odvolací súd preto nemôže v rámci takéhoto konania posudzovať, či boli dané okolnosti vylučujúce protiprávnosť činu v zmysle § 24 až § 30 Trestného zákona, či bol, alebo nebol naplnený materiálny korektív v zmysle § 10 ods. 2 Trestného zákona a ani to, či boli splnené podmienky § 216 Trestného poriadku na podmienené zastavenie trestného stíhania, nakoľko toto sú okolnosti, ktoré si vyžadujú hodnotenie dôkazov a posudzovanie priebehu skutkového deja, čoho sa obžalovaný vyhlásením podľa § 257 ods. 5 Trestného poriadku vzdal.

Odvolací súd môže v takomto konaní (odvolanie len proti výroku o treste) hodnotiť, v zmysle § 278 ods. 2 Trestného poriadku, len dôkazy, ktoré boli v konaní pred súdom vykonané a tie sa dotýkajú len výroku o treste, prípadne výrokov o ochrannom opatrení alebo náhrade škody.

Zásah odvolacieho súdu do právoplatného výroku o vine možno pripustiť len vtedy:

1/ ak po postupe súdu prvého stupňa podľa § 257 ods. 7 Trestného poriadku ale ešte pred právoplatnosťou výroku o treste došlo k zmene zákona v zmysle § 84 Trestného zákona. Napríklad - zákonodarná moc prijme novelu Trestného zákona, ktorou v § 125 Trestného zákona upraví výšku škody malej na 700 Eur a obžalovaný spáchal trestný čin krádeže podľa § 212 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, ktorým spôsobil škodu 300 Eur. V takom prípade ide o stav neskončeného trestného stíhania, pričom pokračovanie v ňom zákonodarná moc označila za neprípustné, a preto je neprijateľné uložiť obžalovanému trest za trestný čin, ktorého trestnosť v čase odvolacieho konania zanikla,

2/ ak po postupe súdu prvého stupňa podľa § 257 ods. 7 Trestného poriadku, ale ešte pred právoplatnosťou výroku o treste, dôjde v zmysle § 86 ods. 1 písm. a) Trestného zákona k zániku trestnosti trestného činu. Napríklad - obžalovaný v rámci odvolacieho konania splnil svoju vyživovaciu povinnosť skôr než sa súd odobral na záverečnú poradu.

V obidvoch prípadoch uvedených pod podmny 1/ a 2/ ide o objektívne existujúce okolnosti, ktoré sú fakticky dané.

Pri splnení všetkých podmienok § 84 Trestného zákona a § 86 ods. 1 písm. a) Trestného zákona majú tieto hmotnoprávne ustanovenia o zániku trestnosti činu dominantno-speciálnu povahu vo vzťahu k procesným ustanoveniam § 257 ods. 5 Trestného poriadku a § 307 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, pretože stav beztrestnosti páchatel'a privodila v prípade § 84 Trestného zákona zákonodarná moc zmenou zákona a v prípade § 86 ods. 1 písm. a) Trestného zákona zákonodarná moc sľubom beztrestnosti danom páchatel'ovi využitím ustanovenia o účinnej ľútosti. Tieto hmotnoprávne ustanovenia nemôžu byť porušené procesnou nemožnosťou podania odvolania v zmysle § 257 ods. 5 Trestného poriadku a § 307 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, nakoľko by došlo k porušeniu právnej istoty páchatel'a, že nebude uznaný za vinného a nebude mu uložený trest za trestný čin, ktorého trestnosť zanikla.

Odvolací súd môže do právoplatného výroku o vine zasiahnuť aj vtedy:

3/ ak po postupe súdu prvého stupňa podľa § 257 ods. 7 Trestného poriadku ale ešte do právoplatnosti výroku o treste zistí existenciu okolnosti vylučujúcej trestnú zodpovednosť podľa § 22 Trestného zákona, a to „nedostatok veku“ obžalovaného v čase činu.

V prípade § 22 Trestného zákona pôjde o situáciu, keď súd prvého stupňa, podľa § 257 ods. 7 Trestného poriadku, prijme (hoci v omyle) vyhlásenie obžalovaného (v zmysle § 257 ods. 5 Trestného poriadku), ktorý v čase činu nedovŕšil štrnásť rok svojho veku. Za takejto situácie môže odvolací súd vykonať dokazovanie v tejto okolnosti, ktoré sa ale v žiadnom prípade netýka priebehu skutkového deja, ale len hmotnoprávneho postavenia obžalovaného ako subjektu trestného činu a jeho možnej trestnej zodpovednosti,

4/ ak po postupe súdu prvého stupňa podľa § 257 ods. 7 Trestného poriadku ale ešte do právoplatnosti výroku o treste zistí existenciu okolnosti vylučujúcej trestnú zodpovednosť podľa § 23 Trestného zákona, a to nepričetnosť obžalovaného v čase činu.

To isté ako v bode 3/ sa týka nepričetnosti ako okolnosti vylučujúcej trestnú zodpovednosť § 23 Trestného zákona. Ak obžalovaný namietne svoju pričetnosť v odvolacom konaní po postupe súdu prvého stupňa podľa § 257 ods. 7 Trestného poriadku, aj tu môže odvolací súd vykonať dokazovanie k tejto okolnosti, pretože takéto dokazovanie sa nedotýka priebehu skutkového deja, ale ide len o zistenie hmotnoprávneho postavenia obžalovaného ako subjektu trestného činu a jeho trestnej zodpovednosti.

Ustanovenia § 22 a § 23 Trestného zákona neriešia skutkový dej, ale základnú požiadavku zákona, ktorá musí byť pred rozhodnutím o uložení trestu bezpodmienečne a nespochybniteľne vyriešená. Preto nemožno uložiť trest trestne nezodpovednému páchatel'ovi či už z dôvodu podľa § 22 Trestného zákona alebo § 23 Trestného zákona.

V prípade okolnosti vylučujúcich trestnú zodpovednosť - § 22 a § 23 Trestného zákona, tieto vplývajú na subjekt trestného činu, nie na samotný čin. Čin je síce trestným činom, ale v dôsledku okolností, ktoré vplývajú na subjekt (vek a nepričetnosť), nemožno voči páchatel'ovi vyvodiť trestnú zodpovednosť.

Pokiaľ ide o okolnosti vylučujúce protiprávnosť činu - § 24 až § 30 Trestného zákona, tieto vplývajú na samotný čin (nie na subjekt trestného činu). Predpokladá sa ich dokazovanie a možno ich ustáliť len po vyhodnotení vykonaných dôkazov, ale najmä po vyhodnotení všetkých okolností súvisiacich z priebehu skutkového deja. To isté sa týka materiálneho korektívu v zmysle § 10 Trestného zákona a tiež postupu podľa § 216 Trestného poriadku. V týchto prípadoch neprichádza do úvahy zásah odvolacieho súdu do právoplatného výroku o vine, nakoľko vyššie spomenuté okolnosti sa týkajú samotného trestného činu, nie subjektu trestného činu, a možno ich posudzovať len po komplexnom dokazovaní, ktoré ale obžalovaný odmietol vyhlásením podľa § 257 ods. 5 Trestného poriadku a v súdnom konaní preto žiadne dôkazy k výroku o vine neboli vykonané.

Odvolací súd môže do právoplatného výroku o vine zasiahnuť aj vtedy:

5/ ak po postupe súdu prvého stupňa podľa § 257 ods. 7 Trestného poriadku ale ešte do právoplatnosti výroku o treste, v konaní o odvolaní proti výroku o treste zistí, že súd prvého stupňa pochybil v postupe podľa § 333 Trestného poriadku, napríklad súd prvého stupňa sa nepresvedčil (S 14/2019 - II.) o tom či obvinený má vedomosť o možnej aplikácii zásady tri krát a dost' a vedomosť o hroziacom treste.

Odvolací súd totižto nemôže pripustiť existenciu právoplatného výroku o vine po flagrantnom porušení práva obvineného na obhajobu zavinenú orgánmi verejnej moci ako je uvedené vyššie, ale napr. ani takú situáciu ak súd opomenie položiť obvinenému niektorú z otázok v § 333 ods. 3 Trestného poriadku, resp. obvinený odpovie na niektorú otázku „NIE" a súd prvého stupňa aj napriek tomu, hoci aj v omyle, prijme jeho vyhlásenie o tom, že je vinný,

6/ ak po postupe súdu prvého stupňa podľa § 257 ods. 7 Trestného poriadku ale ešte do právoplatnosti výroku o treste, v konaní o odvolaní proti výroku o treste poškodený zoberie súhlas s trestným stíhaním obvineného späť - § 212 ods. 2 Trestného poriadku, § 281 ods. 1 Trestného poriadku § 9 ods. 1 písm. f) Trestného poriadku.

Aj v tomto prípade zákonodarná moc v ustanovení § 9 ods. 1 písm. f) Trestného poriadku výslovne zakázala orgánom činným v trestnom konaní a súdu viesť trestné stíhanie (pokračovať v trestnom stíhaní) proti obvinenému, a preto odvolací súd bez skúmania a prehodnocovania skutkových okolností prípadu nemá inú možnosť, len zrušiť rozsudok súdu prvého stupňa v celom rozsahu a teda aj právoplatný výrok o vine (R 18/1975) a zastaviť trestné stíhanie.

Pre všetky vyššie uvedené prípady sú podstatné S 14/2019 - II. a R 18/1975 a ich správne aplikovanie v interpretačnej jednotke, v zmysle ktorej právoplatný odsudzujúci výrok o vine nie je prekážkou pre zastavenie trestného stíhania a pre jeho zrušenie odvolacím súdom vo vyššie uvedených prípadoch.

V predmetnej veci, podľa názoru najvyššieho súdu, nedošlo k porušeniu práva obvineného na obhajobu postupom okresného súdu pri prijatí jeho vyhlásenia o tom, že je vinný, pretože takéto vyhlásenie urobil po tom, ako bol poučený - upozornený na možnosť použitia zásady tri krát a dost' a poučený - upozornený o hroziacom treste, pričom na prípravu obhajoby mal dostatočný časový priestor.

Nakoľko najvyšší súd nezistil naplnenie dôvodov dovolania namietaných obvineným, rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

### **Poučenie:**

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.